BIULETYN KONSERWATORSKI
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW W BIAŁYMSTOKU

Białystok 2026

Natalia Kamieńska
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku

Dofinansowanie zabytków w 2026 r. przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Ochrona zabytków wymaga nie tylko wiedzy i zaangażowania właścicieli obiektów, ale przede wszystkim środków finansowych, które pozwalają przełożyć intencje na realne prace konserwatorskie i budowlane. Wsparciem w tym procesie są dotacje celowe z budżetu państwa, przyznawane corocznie przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków województwa podlaskiego.

O środki mogą ubiegać się właściciele i posiadacze zabytków, zarówno osoby fizyczne, jak i parafie, wspólnoty mieszkaniowe, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne jednostki organizacyjne, które posiadają siedzibę, zakład lub oddział na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej.

Nabór wniosków na prace planowane do realizacji odbywa się jesienią roku poprzedzającego, od października do listopada, natomiast osobny nabór dotyczący refundacji kosztów już poniesionych prowadzony jest w czerwcu roku, w którym składany jest wniosek. To rozróżnienie pozwala wesprzeć zarówno inwestycje dopiero planowane, jak i te, które właściciele zdołali sfinansować we własnym zakresie w ciągu ostatnich trzech lat.

Dotacje udzielane są na podstawie przepisów ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Szczegółowe zasady składania, rozpatrywania oraz rozliczania wniosków określa Regulamin w sprawie trybu i zasad udzielania dotacji celowej przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków położonym na obszarze województwa podlaskiego.

1. Molenna pw. św. Trójcy w Wodziłkach. Drewniana świątynia Staroobrzędowej Gminy Wyznaniowej z charakterystyczną, pięciobocznąw podstawie wieżą, została wzniesiona w latach 1921–1928. Obiekt jest unikatowym zabytkiem sakralnego budownictwa staroobrzędowców w Polsce. Fot. archiwum PWKZ

Holy Trinity Molenna in Wodziłki. This wooden sanctuary of the Old Believers' Religious Community, distinguished by its characteristic pentagonal tower, was erected between 1921 and 1928. The building is a unique example of the sacred architectural heritage of the Old Believers in Poland. Photo by PWKZ archive

Wszystkie zabytki, którym w 2026 r. przyznano dotację, łączy cenna wartość historyczna, artystyczna oraz naukowa. Wsparciem objęto zadania przy obiektach odzwierciedlających niezwykłą różnorodność kulturową

2. Dwór Lutosławskich w Drozdowie, obecnie siedziba Muzeum Przyrody. Budynek łączący pozostałości XVIII-wiecznego dworu z dobudowaną w 1895 r. willą w stylu neorenesansowym. Rezydencja ta związana jest z historią wybitnego rodu ziemiańskiego Lutosławskich, a także z osobą Romana Dmowskiego, spędzającego w Drozdowie ostatnie miesiące życia. Fot. archiwum PWKZ
The Lutosławski Manor House in Drozdowo, now the residence of the Nature Museum. The building combines the remains of an 18th-century manor house with a neo-renaissance villa added in 1895. The residence is closely associated with the history of the distinguished Lutosławski landowning house, as well as with Roman Dmowski, who spent the final months of his life in Drozdowo. Photo by PWKZ archive

i wyznaniową województwa podlaskiego. Wśród nich znalazły się zabytkowe budynki mieszkalne, kościoły rzymskokatolickie, liczne cerkwie prawosławne, świątynia ewangelicko-augsburska, a także jedna z niewielu czynnych molenn staroobrzędowców w regionie, co stanowi dowód na to, że dziedzictwo Podlasia to nie jeden, lecz wiele splecionych ze sobą porządków religijnych i kulturowych.Na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków dysponował w 2026 r. pulą 2 270 000,00 zł, z której przyznane poszczególnym zadaniom kwoty wahały się od 18 000,00 zł do 100 000,00 zł, w zależności od skali i charakteru prac.

Zakres tegorocznych zadań objął różne rodzaje działań, a zdecydowana większość przyznanych dotacji dotyczyła robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych. Wśród nich dominowały prace zewnętrzne: wsparto m.in. remont fasady kościoła pofranciszkańskiego pw. Wniebowzięcia NMP w Drohiczynie (100 000,00 zł), remont elewacji drewnianej molenny pw. św. Trójcy w Wodziłkach (34 000,00 zł) (il. 1), naprawę dachu i elewacji dawnej kamienicy

3. Kamienica przy ul. Lipowej 28 w Białymstoku. Trzykondygnacyjny budynek wzniesiony na przełomie XIX i XX w., wyróżnia się charakterystycznymi oknami zamkniętymi łukiem w kształcie tzw. oślego grzbietu. Kamienica należy do nielicznych budynków tej części Białegostoku, które przetrwały bez większych zniszczeń II wojnę światową. Fot. N. Kamieńska, 2026

Tenement House at 28 Lipowa Street, Białystok. This three-storey building, erected at the turn of the 20th century, is distinguished by its characteristic windows crowned with pointed "donkey-back" arches. It is one of the few buildings in this part of Białystok that survived the Second World War without major damage. Photo by N. Kamieńska, 2026

4. Polichromia z przedstawieniami serafinów i ksiąg. Kompozycja figuralno-ornamentalna zdobi sufit kruchty cerkwi pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Gródku. Autorem wykonanego w technice al secco malowidła był Adam Stalony-Dobrzański wraz z zespołem, w którego skład wchodził również Jerzy Nowosielski. Fot. archiwum PWKZ

Polychrome decoration depicting seraphim and books. This figurative and ornamental composition adorns the ceiling of the narthex in the Church of the Nativity of the Blessed Virgin Mary in Gródek. The al secco painting was created by Adam Stalony-Dobrzański and his team, which also included Jerzy Nowosielski. Photo by PWKZ archive

mieszkalno-administracyjnej Marejnów przy ul. Włókienniczej w Białymstoku (80 000,00 zł), renowację elewacji części dworkowej Muzeum Przyrody w Drozdowie (27 167,33 zł) (il. 2) oraz remont elewacji zespołu klasztornego pijarów w Szczuczynie (ob. Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego) (95 000,00 zł).

Wśród dotacji przyznanych w 2026 r. przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znalazły się także środki na kontynuację przedsięwzięć rozpoczętych w ubiegłych latach, takich jak rekonstrukcja katakumb z XVI w. w Supraślu (100 000,00 zł), remont dachu kamienicy przy ul. Nowogrodzkiej w Łomży (52 000,00 zł) czy wymiana pokrycia dachowego cerkwi parafialnej pw. św. św. Kosmy i Damiana w Rybołach (85 000,00 zł).

Przyznano także dotacje na prace we wnętrzach zabytkowych budynków, w tym m.in. na renowację wnętrza klatki schodowej wraz z odtworzeniem historycznej balustrady w zabytkowej kamienicy przy ul. Lipowej 28 w Białymstoku (100 000,00 zł) (il. 3), renowację podłogi cerkwi parafialnej pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Pasynkach (59 000,00 zł), prace konserwatorskie polichromii w kościele ewangelicko-augsburskim św. Trójcy w Suwałkach (41 000,00 zł) oraz na remont pomieszczeń plebanii w Kuczynie (51 000,00 zł).

Wśród zadań przy zabytkach ruchomych, na które przyznano dotacje, znalazły się takie przedsięwzięcia, jak renowacja polichromii z przedstawieniem serafinów i ksiąg znajdującej się na suficie przedsionka cerkwi parafialnej pw. Narodzenia

NMP w Gródku (63 000,00 zł) (il. 4), prace konserwatorsko-restauratorskie przy pomniku nagrobnym Emilii Smorczewskiej w Winnej-Poświętnej (30 000,00 zł), konserwacja rzeźb z ołtarza głównego z XVIII w. w kościele pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wigrach (40 000,00 zł).

Prezentowane wyżej realizacje to jedynie wybrane przykłady z długiej listy zadań, które w 2026 r. otrzymały wsparcie Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Każde z nich, niezależnie od skali, przyczynia się do zachowania materialnych świadectw historii regionu, świadectw należących do różnych epok, wyznań i tradycji budowlanych, składających się na jedną, wspólną tożsamość kulturową Podlasia.

Kolejna edycja dotacji konserwatorskich to krok w stronę zachowania krajobrazu kulturowego województwa podlaskiego w formie możliwie zbliżonej do pierwotnej, z poszanowaniem materiału, techniki i detalu, które nadają historycznym obiektom niepowtarzalny charakter.